УТВЪРЖДАВАМ: /П/

АНАТОЛИ СТАНЕВ

Областен управител на област Русе

ЕЖЕГОДЕН МОНИТОРИНГОВ ДОКЛАД ЗА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАЛОЖЕНИТЕ ДЕЙНОСТИ В СТРАТЕГИЯТА ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЛАСТ РУСЕ ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията за устойчиво развитие на туризма в област Русе е изготвена на основание чл. 10, т. 1 от Закона за туризма. Стратегическият документ е разработен, ползвайки се от експертизата и в тясно сътрудничество с широк кръг заинтересовани страни, в т.ч. регионални звена на държавните институции, 8-те общини в областта, неправителствени организации и частния сектор.

Посредством заложените дейности, мерки и инициативи документът се стреми към постигане на баланс между икономическите, екологичните и социо-културните аспекти на туристическото развитие чрез оптимално използване на природните дадености, респект към културното наследство, ценностите и местната идентичност, толеранс към мултикултурните различния, осигуряване на дългосрочни икономически операции с ползи за всички заинтересовани страни и принос към преодоляване на бедността и безработицата.

Стратегията има характер на отворен документ, който подлежи на актуализиране в зависимост от потребностите за развитие в сферата на туризма и от свързаните с нея изменения в нормативната уредба.

Заложен като основен инструмент за наблюдение, настоящият мониторингов доклад за напредъка по изпълнение на заложените дейности в Стратегията се изготвя с оглед отчитане степента на постигане на идентифицираните като ключови и важни за областта приоритети. Резултатите следва да бъдат публично достъпни за ползване от заинтересованите страни и широката общественост.

Ежегодният мониторингов доклад е съгласуван неприсъствено от членовете на Постоянната комисия в областта на културата и туризма и предложено за утвърждаване от Областния управител на област Русе с Протокол №1/11.03.2022 г.

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

Област Русе е една от 28-те области на България. Заема площ от 2 803 km² и има население 247 875 души (по експресни данни от Преброяване 2011).

Русенска област е разположена в Североизточна България на северната граница и същевременно на най-голяма водна транспортна магистрала в Европа – река Дунав. Областта е с административен център гр. Русе, който попада в класацията на 7-те големи градове в България. По територия област Русе е средна по размер в сравнителен план с останалите 27 области.

В административно отношение областта включва осем общини: Борово, Бяла, Ветово, Две могили, Иваново, Русе, Сливо поле, Ценово, с областен център – Община Русе.

Сравнителните конкурентни предимства, произтичащи от благоприятното местоположение на областта, се опосредстват и от близостта до основни туристически дестинации от двете страни на границата – Виена, Будапеща, Букурещ и други дестинации по горен и долен Дунав и във вътрешен план- подбалканските маршрути с посещение във Велико Търново и морската дестинация – Варна и въобще цялото Северно Черноморие.

Природните ресурси в област Русе се отличават с относително разнообразие, като в комбинация с територията, на която се намират и нейните културни и исторически обекти, това генерира уникалност и сравнителни предимства за развитието на еко, селски, винен, културен, събитиен и поклоннически туризъм.

С оглед активизиране на туристическия потенциал на областта е очертана следната стратегическа рамка:

ВИЗИЯ

Област Русе: Утвърдена туристическа дестинация в Долен Дунав.

МИСИЯ

Облагородяване на средата за устойчиво развитие на туристическия потенциал на дестинацията и създаване на богата палитра от качествени туристически продукти чрез разгръщане на културното наследство, местния фолклор и традиции, природните дадености и други видове алтернативни преживявания, внедрявайки ИКТ способи за по-добър маркетинг въз основата на установено партньорство между широк кръг заинтересовани страни в сектор туризъм.

ЦЕЛ

Устойчиво развитие на туризма в област Русе.

Ежегодният мониторингов доклад е съгласуван неприсъствено от членовете на Постоянната комисия в областта на културата и туризма и предложено за утвърждаване от Областния управител на област Русе с Протокол №1/11.03.2022 г.

НАПРЕДЪК 2021

Туризмът в световен мащаб се утвърди като жизненоважен сектор, оказващ влияние върху стабилитета на икономиката. Основните предимства на туризма са създаването на доходи и работни места. За много региони и държави той е основният източник на благосъстояние.

Коронавирус пандемията продължава да подлага туристическия сектор на безпрецедентен натиск. Кризата доведе до преустановяване на повечето вътрешни и международни пътувания, което предизвика значителен спад в приходите и създаде проблеми с ликвидността за всички контрагенти в сектор туризъм. Както пътниците, така и предприятията са изправени пред несигурни перспективи.

Макар туризмът в област Русе през последните години да отбелязва устойчив ръст, туристическата екосистема е изключително силно засегната от коронавируса и бележи значително изоставане в развитието си и през 2021 г.

От Съюза на хотелиерите и ресторантьорите в Русе потвърждават, че сред най-засегнатите бизнеси е този на ресторантьорите и хотелиерите. Оттам информират за бизнеси, които в следствие на ефектите от глобалната криза, и въпреки опитите на държавата да подкрепи сектора, са обявили несъстоятелност. От Съюза докладват, че участията в и провежданите събития през 2021 г. са били значително по-малко на брой, в приоритетния случай – виртуално, и в много по-малък мащаб.

Държавна опера Русе отчита 26 концерти и спектакли повече за 2021 г., съответно повече посетители и реализирани приходи в сравнение с 2020 г., по-конкретно:

Отчетна година	Брой концерти и спектакли	Брой зрители	Приходи от билети
2020	52	8 987	105 996 лв.
2021	78	10 853	141 374 лв.

В условията на ограничения и рестрикции от Регионален исторически музей – Русе констатират подобрение в провежданите политики за облагородяване на околната и бизнес среда в туристическия сектор. Периодично е осъществяван обмен на стандарти и добри практики за постигане на устойчиво развитие на туризма в област Русе. За прилагането на ефективен инструментариум от мерки за въздействие върху туристическия отрасъл са разработени маркетингови изследвания и проучвания на туристическия поток и са съставени прогнози за туристическото развитие. През изминалата година са проведени инициативи за насърчаване и подпомагане обмяната на информация между заинтересованите страни в сектора и е взето участие във форуми по въпросите на туризма.

През 2021 г. Регионалният музей е разработил план за провеждане на Фестивал на обредния хляб в Средновековен град Червен като мярка в подкрепа популяризирането на уникални местни туристически продукти. С оглед развитие на човешките ресурси в туристическия сектор, в т.ч. кадрово обезпечаване с млади хора, от Историческия музей отчитат проведени учебни практики с 9 ученика от Професионална гимназия по туризъм „Иван П. Павлов“ – гр. Русе. На учениците е предоставена възможност да се запознаят с естеството на работа в обектите на музея, както е извършен и инструктаж за безопасен труд. През 2021 г. Регионален исторически музей – Русе изцяло е обновил своя уеб сайт. Същият предоставя информация за обектите от музея, екипа, работното време и цените на билетите. Обновена е и информацията за експозициите в музея и за музейните занимания с деца. Достъпна е информация за съдържанието на всеки един от модулите в програмата за работа с деца в музея – Русезнание. Историческият музей успешно участва в youtube канал Култура Русе. С цел надграждане на конкурентоспособността на туристическата индустрия в рамките на провелия се на 18.09.2021 г. Римски пазар на Сексагинта Приста, на местни производители на млечни продукти, крафт бира и други местни занаятчии е предоставена възможност да се презентират и заинтригуват посетителите. Предвид положителното въздействие от същия, е съставен план за провеждането на Римски пазар на 17.09.2022 г.

От заложените в Плана за действие към Стратегията мерки Организацията за управление на Дунавски туристически район (ОУДТР) отчита прогрес в изпълнението на мярка 4.1.1. за разширяване на членската маса на Организацията с нови членове от област Русе. Покани за членство от председателя на ОУДТР са изпратени до общините Две могили, Борово, Бяла, Ветово, Иваново и Ценово. От Организацията са в очакване на постъпване на съответните заявления за членство от заинтересованите общини.

В изпълнение на проект на Министерството на туризма и със съдействието на ОУДТР и нейните членове през 2021 г. са разработени Маркетингова стратегия на Дунавски туристически район 2021-2024 и Комуникационен план на района.

Община Бяла информира, че през 2021 г., въпреки предизвикателствата, много от планираните прояви в програмата за развитие на туризма и културния календар на общината са реализирани. Значителна част от проведените събития и мероприятия са преминали под знака на две емблематични исторически дати за Община Бяла, а именно: 144 години от Освобождението на град Бяла от Турско владичество – 05.07.1877 г. и 130 години от Обявяването на Бяла за град на 11 декември 1891 г. През последните години Община Бяла регистрира засилен интерес на гражданите към културните прояви. В този

смисъл, изготвени са проекти за възстановяване на стари беленски обичаи и традиции, които се осъществяват в рамките на ежегодния Културен календар на общината, честват се всички важни исторически събития за страната и местни такива, организират се много прояви за празници и др. Въпреки пандемията, Община Бяла е реализирала много от културните си събития и празници. (виж Приложение №1: Отчет за проведените културни прояви през 2021 г в Община Бяла, обл. Русе)

По отношение реализирането на мярката в подкрепа развитието на събитийния и фестивален туризъм, Община Бяла отчита следното:

- На 4 юли 2021 г. е проведен Традиционен фолклорен събор на българската песен и танц;
- На 28 август 2021 г. е проведен Фестивалът на старата градска песен „Аз съм мома беленчанка“ на реконструирания открит градски басейн в Спортен комплекс Бяла с участието на 230 участника (групи и изпълнители от цялата страна);
- През целия летен сезон всяка петъчна вечер са провеждани Традиционни вечери край градския басейн в Спортен комплекс гр. Бяла.

Всички дейности, част от инвестиционен проект на общината „Консервация и реставрация на Моста на Колю Фичето в Община Бяла“, бележат значителен напредък. В предходния доклад за 2020 г. е представена информация по отношение на провеждането и възлагането на обществени поръчки за изпълнение на заложените дейности по проекта, стартирали преди подаване на проектното предложение по време на оценяването им от ОУ на програмата ОПРР 2021-2020 и провели се през 2020 г.

Хронологията на възложените и сключените договори, както и напредъкът по проекта за 2021 г., са както следва:

- През 2021 г. е изработен инвестиционен проект във фаза „технически“ и е подаден на Възложителя. На 20.04.2021 г. техническият проект е внесен за съгласуване по задължителна процедура за национални паметници на културата в НИНКН. В края на годината, през месец декември е получено съгласувателно становище на института за одобрение на проекта и по този начин се дава „зелена“ линия за стартиране на строително-монтажните работи по съоръжението. Авторският надзор по проекта, който също е предмет на договора се очаква да стартира със започването на СМР на обектите.
- През 2021 г. е проведена втора обществена поръчка и сключен договор, чийто предмет за извършване на СМР е „Консервация и реставрация на моста на Колю Фичето над река Янтра при гр. Бяла – сграда и съпътстваща инфраструктура“. По нея е предвидено изграждането на сграда, която ще обслужва основно съпътстващата

инфраструктура съгласно техническите спецификации и инвестиционния проект, неразделна част от документацията по поръчката. Срокът за изпълнение на предмета по договора е 23 месеца от датата на откриване на строителната площадка, но не по-късно от 01.11.2023 г. Дейностите все още не са стартирали, предстои откриване на строителна площадка и започване на СМР по реставрация, консервация и ревитализация на съоръжението.

Община Бяла информира, че е започнала инвестиционното си намерение за преустройство на бившата детска градина „Латекс“ в многофункционален културен център. Строителството на обекта е приключило на 26.03.2021 г., като поетапно стартира функционирането на отделните обекти в него. На 11 септември 2021 г. врати отваря арт-кафето. На 10 декември 2021 г. заедно с провеждането на почетна сесия на Общински съвет Бяла е открит нов съвременно оборудван киносалон „Баронеса“ със 70 места за посетители. Следващият най-атрактивен обект в Арт-кафето е открит на 17 декември 2021 г. – Арт-галерия с восъчните фигури на личности от славното историческо минало на града и околността. С откриването галерията до края на 2021 г. през арт-кафето са преминали 520 туристи.

През 2021 г. Община Бяла завършва строителството на новата модерна мултифункционална закрита спортна зала – Арена Бяла. Новопостроената сграда отговаря на изискванията за провеждане на състезания на федерациите по съответните предвиждани спортни игри на закрито.

През 2021 г. са проведени множество състезания и турнири от местно, регионално, национално и международно значение по различни видове спорт: кикбокс, мини ханбал, ханбал за юноши, футбол, волейбол и др. (Виж Приложение №2: Отчет за проведените спортни мероприятия през 2021 г. в Община Бяла, обл. Русе)

В заключение, през 2021 г. 1 700 туристи са посетили Историческия музей в града. Общият брой на реализираните нощувки за годината е 2 840, като приходите от туристически данък са в размер на 2 119, 67 лв. Забелязва се значителен ръст в сравнение с данните за 2020 г. За сравнение, през 2020 г. в местата за настаняване в общината са реализирани 1 560 броя нощувки, а приходите от туристически данък са 1 015, 40 лв., докато през 2019 г. реализираните нощувки са 5 657 бр., а приходите от туристически данък – 3 752 лв.

От включените в Плана за действие към Стратегията мероприятия Община Две могили през 2021 г. са осъществени единствено дейностите по поддържане, развитие и промотиране на преминаващото през общината трасе на вело-маршрут Дунав ултра. През

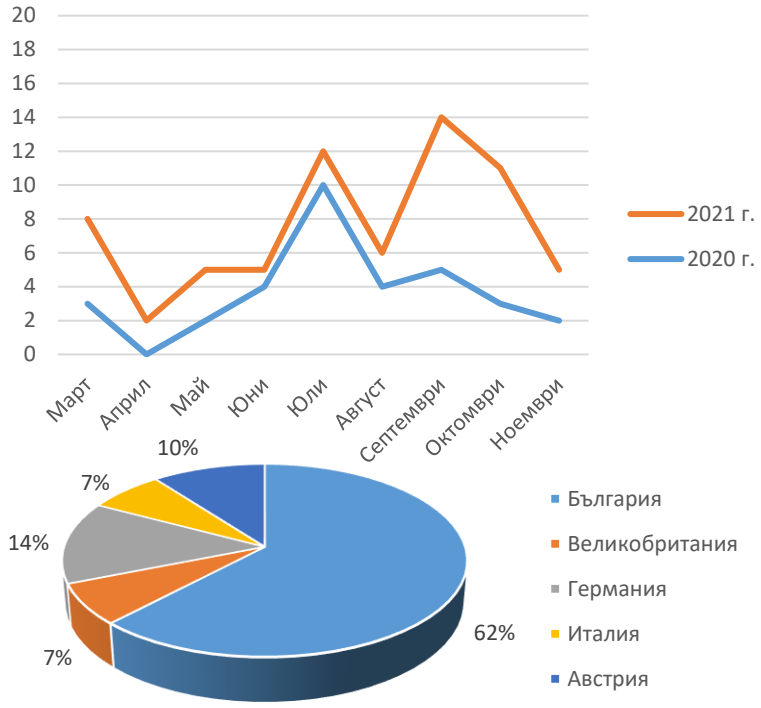
контролната точка от трасето – Къщата на Филип Тотю в град Две могили, са преминали около 150 участника в мероприятието. През 2022 година продължава съвместната дейност по деветото издание на маршрута. Извън планuваните мероприятия и събития, на територията на Община Две могили е осъществена грандиозна възстановка на епичната битка от Руско-турската война в района на с. Кацелово. Под патронажа на г-н Божидар Борисов – кмет на общината, със съдействието на около 300 участника от Национално движение „Традиция“, са пресъздадени бойните действия от август 1878 година. Възстановката е проведена на мястото, където реално се е водила решаваща битка със стратегическо значение в Руско-турската война. По инициатива на общинското ръководство, туристическите обекти и забележителности на Община Две могили са представени в предаването „Туризъм.Бг“ по БНТ в две части. Филмът представя на зрителите културното и историческо богатство на общината, както и местния фолклор и бит. През 2021 година, заедно с представителите на Туристическо дружество „Приста“ Русе, е почистена Пътеката на исихастите в района на село Пепелина и пещера „Орлова чука“. Поставени са нови табели в помощ на туристите. В центъра на село Пепелина е създаден нов център в района на новото кметско наместничество, където се посрещат туристи и гости на селото и общината, предоставя се информация и съвети от кметския наместник. Районът, наречен „Зона за отдих“, е ремонтиран и облагороден от общинска администрация Две могили. Очакванията на общината са през 2022 година да има по-благоприятни условия за развитие на туризма и при отпадане на противоепидемичните мерки да се създаде възможност за провеждане на всички предвидени мероприятия в Основните дейности, както и нови, не включени досега в Плана.

По-долу изложеното представя постигнатия напредък в развитието на туристическия сектор в община Иваново. За информационното обслужване на туристите функционира туристически информационен център, предоставящ актуална информация за туристическите атракции, инфраструктура и услуги на територията на общината. В центъра се осъществяват и дейности, свързани с организация и популяризиране на културни, фолклорни и други мероприятия със значение за туризма, с разпространение на рекламни материали, както и с наблюдение и анализ на потребителското търсене в туристическата сфера, съобразно нормативните изисквания за организацията на дейността на ТИЦ. През 2021 година дейността на центъра е разширена с поддържането в изправно състояние на електрическите велосипеди, придобити по проект LENA - Местна икономика и опазване на природата в региона на река Дунав по ОП Interreg „Програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ 2014-2020“. Разработените по проекта

природни маршрути предоставят допълнителна информация на туристите и създават реална възможност за разширяване на туристическото предлагане. В центъра се следи и за правилното функциониране на точките за безплатен достъп до Интернет в общината. От Общината извършват целенасочени действия за изграждане на нови туристически обекти и придобиване право на управление и стопанисване на такива. С РМС № 128 от 18.02.2021 г. на община Иваново е предоставен безвъзмездно за управление, за срок от 10 години, Археологически резерват „Скални църкви – село Иваново“. Работи се активно и по поддържането на общинските туристически обекти – паметници на културата. Отдават се под наем предоставените за управление павилиони – държавна собственост, които се намират на територията на АР „Ивановски скални църкви“ и АР „Средновековен град Червен“. Постоянно се извършва поддържане на станция за зареждане и е-велосипеди, придобити по проект LENA. Община Иваново периодично е провеждала мониторинг и анализ на туристопотока на територията на общината, проучване на потребителските нагласи и пазарните тенденции в туристическия сектор. Проведени са мероприятия по подготовка на бъдещи проекти, свързани с развитието на туризма с цел кандидатстване за финансирането им от страна на общината. През изминалата година Община Иваново работи активно за реклама на туристическия продукт на общината чрез:

- ✓ Периодична актуализация на информацията относно местата за настаняване и заведенията за хранене на официалния сайт на общината и в портала за отворени данни на Република България.
- ✓ Поддържане на профил в социалните мрежи и периодично публикуване на информация за провеждането на културни събития и реклама на туристическите атракции и услуги, предлагани на територията на общината.
- ✓ Предоставяне на информация на НПО и други заинтересовани страни, работещи активно за популяризиране на туристическите атракции.
- ✓ Разпечатка и разпространение на рекламни брошури.
- ✓ Рекламни клипове в социалните мрежи и YouTube.

Тенденцията към траен растеж на потока от туристи в общината е прекъсната през 2020 година, но през 2021 година се наблюдава завишение спрямо предходната. Посещаемостта на туристическите обекти през 2021 г. се е повишила съгласно диаг.1, което е положителна тенденция.

Общият брой на посетителите в центъра е 116 туристи от общо 5 страни (диаг.2), включително България. Основната част от тях са българи – 62%.

По отношение на чужденците, ползвали услугите на ТИЦ, освен от обичайните за дестинацията румънски и британски туристи, тенденция към траен интерес се наблюдава от страна на посетители от Франция, Испания и Италия. Факт е, че по отношение на предходни години, техният брой е незначителен. За сравнение, през 2020 г. центърът е посещаван от туристи от 6 различни страни, а през 2021 г. е посещаван от 5 различни страни. Предвид епидемичната обстановка и свързаните с нея ограничителни мерки, подобен спад на посещенията е обясним.

Един от показателите за устойчиво развитие на туризма в общината е ръстът на нощувките в категоризираните места за настаняване. За периода от 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г. броят на нощувките се е повишил 2 пъти спрямо, същия период от предходната година.

Таблица: *Брой реализирани нощувки по места за настаняване*

Туристически обект	**Брой реализирани нощувки**		
	За периода от 01.01.2019г. до 31.12.2019г.	За периода от 01.01.2020г. до 31.12.2020г.	За периода от 01.01.2021г. до 31.12.2021г.
Семеен хотел „Черния Щъркел” – с. Нисово	2473	1115	1519
Къща за гости „Милковата Къща“ – с. Кошов	319	134	354
Хотел „Русенски Лом” – с. Кошов	984	182	165
Къща за гости „Детелина 2“ – с. Иваново	0	0	648
Къща за гости „Кладенеца-Ц“ – с. Иваново	264	128	407
Почивен комплекс „Орехите“ – с. Божичен	0	0	0
Къща за гости „Авлига” – с. Божичен	776	131	563
Къща за гости „Седем поколения” – с.Кошов	135	0	0
Хотел „Седем поколения” – с. Мечка	3522	2691	4362

Къща за гости „Горска къща” – с. Мечка	0	0	0
Къща за гости „Ерида“ – с. Тръстеник	0	0	185
Стаи за гости „Съни Дейс“ – с. Божичен	26	316	246
Къща за гости „Стелла” – с. Табачка	5	0	0
Къща за гости „Интрига“ – с. Червен	112	118	202
Общо	**10805**	**4815**	**8642**

Приходите от туризъм в община Иваново за 2021 г. са в размер на 5 521,45 лв., за разлика от приходите от туризъм за 2020 г., които са били в размер на 4 139,10 лв. Динамиката на този показател спрямо предходни години показва свиване на потреблението в туристическия сектор спрямо 2019 г., но и повишение спрямо 2020 г.

Таблица: *Динамика по отношение на предходни години*

	2015г.	**2016г.**	**2017г.**	**2018г.**	**2019г.**	**2020г.**	**2021г.**
Приходи от туристически данък	4 548 лв.	5 524 лв.	6 547 лв.	7 802 лв.	8 712 лв.	4 139 лв.	5 521 лв.

В обобщение, през 2021 г. в Община Иваново са категоризирани две нови заведения за хранене и едно място за настаняване, а дванадесет места за настаняване са получили регистрация. Въпреки тенденцията към устойчив растеж в сектора, отчетените за 2021 г. резултати не отговарят на очакванията. Според предоставена от Регионален исторически музей – Русе статистика през 2021 г. АР „Скални църкви при с. Иваново“ са посетени от 13 442 души. Спрямо 2020 г., когато техният брой е бил 10 659, е реализиран 12% ръст на посещаемостта. Независимо от този резултат, делът на културния туризъм в цялостната палитра на предлаганите в общината туристически продукти остава непроменен и ще бъде базов за по-нататъшното разгръщане на сектора.

От Община Сливо поле информират, че предвид епидемиологичната обстановка, в която се намира страната и в частност Общината, заложите в Плана дейности в по-голяма си част не са реализирани. Изключение правят:

- ✓ дейностите в подкрепа развитието на спортен туризъм чрез изпълнение на мерки, заложени в спортния календар на Община Сливо поле и
- ✓ дейности в подкрепа развитието на културен туризъм чрез изпълнение на събития и мероприятия, заложени в културния календар на общината: организиране на местен традиционен празник „Ритуала Нептун“, организиране на Фолклорен празник „Греяна ракия и зелева чорба от старовремската софра“ в с. Бабово; организиране на местен празник „Дядовден“ и др.

Изброените дейности са проведени успешно през 2021 г. и са финансирани със собствени средства на Община Сливо поле.

Напредъкът в дейностите по изпълнение на Стратегията за устойчиво развитие на туризма в област Русе 2020-2030, пряко свързани с реализирането на Програмата за развитие на туризма на Община Русе за 2021 г,. е както следва:

1. Поради въвеждането на мерките за ограничаване разпространението на COVID-19 редица събития промениха формата си във виртуален. Туристическият потенциал и възможности на общината бяха традиционно представени на някои от най-големите международни туристически борси и изложения, а именно:

- Международно туристическо изложение „Ваканция и СПА Експо" във виртуален формат в периода 22-24 април 2021 г.;
- Международно туристическо изложение „TTR" Румъния във виртуален формат в периода 18-21 февруари 2021 г.;
- Международна туристическа борса – ITB Берлин във виртуален формат в периода 9-12 март 2021 г.;
- Общинско ЕКСПО к.к. Албена в периода 19-21 септември с индивидуален щанд на Община Русе.

2. В изпълнение на мярка 1.1.3, дейност 9 „Организиране на фестивали с цел популяризирането на уникалните местни туристически продукти", Община Русе е осъществила следните събития:

- XVI Туристическо изложение „Уикенд туризъм" и придружаващия го Фестивал на туристическите забавления и анимации в периода 17-19 юни 2021 г. Туристическото изложение е било единственото за страната проведено в реален формат;
- Биг Бенд парад;
- Съвместно с професионалната гимназия по туризъм, професионални сдружения като „Клуб на професионалните готвачи", Съюз на хотелиерите и ресторантьорите – Русе и Асоциация „Еврорегион Данубиус" е проведено кулинарното състезание „Като шеф готвачите". За първа година участие взема участник от Румъния, като амбицията на Община Русе е да бъдат привлечени такива и от други страни;
- Римски пазар на Сексагинта Приста на 18 септември 2021 г.;
- Съвместно с Драматичен театър „Сава Огнянов" Русе от 24 до 27 юни е проведен Международен фестивал „Живи статуи" , който е уникален по рода си в България. Мащабното улично събитие се провежда по модел на най-големите фестивали в света (Гент-Белгия, Арнем-Нидерландия, Букурещ-Румъния, Реховот-Израел). Това е шесто

издание, което събра общо над 30 000 души публика в 4 фестивални вечери. Събитието през 2021 г. е отразено и в новинарски емисии на Нидерландия и Румъния, като така подпомага развитието на културния и събитиен туризъм в региона и съдейства за облагородяването на средата за устойчиво развитие на туристическия потенциал на дестинацията.

3. В изпълнение на мярка 1.2.4, дейност 1 "Подобряване на сътрудничеството между публичния сектор и туристическия бранш чрез различни инициативи", са реализирани контакти с туристически агенции, туроператори и екскурзоводи, осъществяващи туристическа дейност на местно ниво и включваща дестинация Русе.

В периода 25-27 юни е проведен тридневен опознавателен информационен тур за професионалисти. Инициативата е реализирана съвместно между Община Русе, Община Иваново, Регионален исторически музей – Русе и с активната подкрепа на местния туристически бизнес. Още през м. септември 2021 дестинация Русе е посетена от група туристи, организирани от Туроператор, участник в експедиционния тур през м. юни.

4. В изпълнение на мярка 2.1.1, дейност 4 „Популяризиране на местата за настаняване, хранене и развлечение чрез Туристически информационен център – Русе" и мярка 2.1.2, дейност 1 „Предоставяне на възможност на представители на хотелиери, туроператори, туристически агенции, ресторантьори, винопроизводители, браншови организации, транспортни фирми и др., свързани с туристическия бизнес за участие в местни туристически изложения и други събития и инициативи", е продължена дългогодишната практика представителите на туристическия бранш в Русе да предоставят рекламно-информационни материали за разпространение по време на туристически изложения и на място в Туристическия информационен център – Русе. Местата за настаняване се рекламират на официалния интернет туристически портал на Община Русе – www.visitruse.info. Ежедневно се публикува информация за места и събития на фейсбук профила на Туристически информационен център.

5. Във връзка с изпълнението на мярка 3.2.1., дейност 5 „Извършване на маркетингови дейности по осведомяването на посетителите за културно-историческото наследство на Русе и региона", са осъществени рекламни кампании и участия в печатни издания както следва:

- Рекламни статии в специализирани издания като „Дестинация България", „Черга" и туристически пътеводител на издателска къща „Домино". Община Русе е удостоена с отличието „Най-добро събитие в туризма за 2021 година" на списание „Дестинация България" по повод провеждането на XVI Туристическо изложение „Уикенд туризъм" и

придружаващия го Фестивал на туристическите забавления и анимации в Русе през м. юни;

- Масирана радио реклама в национални и популярни радиопрограми – БГ радио, Радио Сити, радио „Енерджи“ и Радио 1;
- Съвместно със Сдружение „Градоред“ са популяризирани Русе и региона като привлекателна дестинация за уикенд туризъм чрез гостуване на популярни личности в социалната мрежа Instagram и показване от тях на основни туристически маршрути с акцент върху архитектурните забележителности в града. 398 998 е общият брой на достигнатата аудитория от целевата група от млади хора на възраст между 18-35;
- Поставени 4 бр. тематични пейки-книги, промотиращи утвърдения туристически маршрут „Героите на Свободата“;
- Изработени и поставени в различни, посещавани от туристи места в града 4 бр. фото рамки като част от туристическата инфраструктура на града;
- Изработени и поставени 2 бр. билбордове на входно-изходни позиции с цел промотиране на актуални събития, които се провеждат в града;
- За отбелязването на Деня на река Дунав Община Русе е предоставила възможност за гражданите да направят разходка с кораб по р. Дунав.

Акцентът в рекламирането на дестинацията през 2021 г. е върху индивидуалните чуждестранни туристи и основно вътрешен пазар. Изцяло е актуализиран онлайн туристическия гид на Община Русе – www.visitruse.info, в който се съдържа информация за туристическите забележителности и целогодишните възможности за туризъм в региона на български и английски език. В двете езикови версии е интегрирана система за live-chat със служител на Туристически информационен център – Русе.

Възможностите за туризъм в Русе и региона са рекламирани чрез различни медийни канали – YouTube, Facebook.

6. Изпълнението на мярка 3.3.1, дейност 1 „Изграждане на велосипедна инфраструктура по маршрута на "Евро Вело 6" / "Дунав Ултра" през Област Русе” в ТИЦ – Русе се разпространяват предоставените от организаторите на „Дунав ултра” рекламно-информационни материали. През изминалата година са презентирани и специално създадени продукти с логото на „Дунав ултра”. Град Русе е контролна регистрационна точка за участниците в маршрута.

7. В изпълнение на мярка 3.3.3., дейност 9 „Приоритизиране и промотиране на културните събития с национално значение, създаване на нови събития, за които има значим културен потенциал”, са представени ключовите за региона събития от културния

календар на града – Туристическото изложение „Уикенд туризъм” и Фестивал на туристическите забавления и анимации, Международен фестивал „Живи статуи“ и др.

8. В изпълнение на мярка 3.3.4., дейност 1 „Промотиране на местни вина и продукти” чрез ТИЦ – Русе се разпространяват рекламно-информационни материали, свързани с популяризацията на новосъздадената „Карта за вино тур в Североизточна България”, целяща популяризирането на този тип туристически продукт и производителите от тази част на страната, включително тези от област Русе.

9. В изпълнение на мярка 3.4.2., дейност 3 „Разработване на мобилни приложения за популяризиране на туристически обекти и културни мероприятия на територията на област Русе” чрез специално създадената платформа, описваща миналото на Русе, на ТИЦ – Русе е предоставена възможността да презентира историята на ключови за града сгради и места. На витрината на ТИЦ – Русе е поставена рекламна табела с QR код, водещ до специализирана информация за историята на първата частна банка в страната „Гирдап”.

10. В изпълнение на мярка 3.4.3., дейност 3 „Актуализиране на установените контакти между Туристическите информационни центрове и туристическите агенции и туроператори” по време на изпълнението на експедиционния тур с професионалисти от туристическия бранш, са проведени разговори с българските туроператори, предлагащи Русе като дестинация в своите програми, включително град Русе, Басарбовския скален манастир, Ивановските скални църкви и други туристически обекти в региона. В рамките на разговорите с контрагентите е обсъден въпросът относно нагласата на клиентите да пътуват до Русе и готовността на операторите да предлагат Русе като целогодишна дестинация в програмите си в ситуацията на COVID – 19. По време на разговорите е установено, че голяма част от фирмите, предлагащи Русе като дестинация, са с временно преустановена дейност, поради неблагоприятните условия, свързани с икономическите ефекти от пандемията. Останалите оператори споделят, че към дестинацията продължава да се наблюдава значителен интерес от страна на клиентите им.

Организационният комитет за отбелязване на 800-ната годишнина от основаването на Ивановски скален манастир „Св. арх. Михаил“ работи активно и успя да реализира поредица от събития през 2021 година. Сред по-мащабните прояви, случили се през 2021 г., попадат:

- реализиране на пощенско-филателното издание, посветено на осемвековната годишнина на Ивановския скален манастир „Св. арх. Михаил“, от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, и

провеждане на церемония по валидиране на изданието чрез открита пощенска станция в подножието на манастира през юли 2021 г.;

- отслужване на архиерейска света литургия от Негово Високопреосвещенство Русенски митрополит Наум заедно с енорийските свещеници в храма в деня на успението на светеца. В същия ден е отслужена архиерейска света литургия във Велико Търново от Негово Високопреосвещенство Григорий и в манастира Свети Георги Зограф в Светата обител Атон;
- проведена е и научна конференция с международно участие с пленарни заседания във Велико Търново от страна на Регионален исторически музей – Русе;
- работи се по издаването на малка детска книжка за деца на възраст над 10 г., която да представя по увлекателен начин житието на светеца и др.

По инициатива на Борислав Българинов – областен управител на област Русе, през 2021 г. е проведена работа среща на управленско равнище за обсъждане на въпроси в сектор туризъм. Част от темите, подложени на дебат в рамките на дискусиите, са:

- Разработване на интегриран туристически пакет от туристически продукти между 2 и повече общини, който да бъде предложен на туристическите агенции за продажба;
- Идентифициране на мерки, които биха стимулирали микроклимата за развитие на обслужващия сектор туризъм бизнес на хотелиерите и ресторантьорите;
- Създаване на условия за развитие на конкурентноспособна недвижима културна ценност Ивановски скални църкви;
- Обсъждане възможностите за обособяване на обществени тоалетни в различни точки на град Русе с цел обезпечаване нуждите на гражданите и туристите;
- Създаване на концепция за облагородяване и развитие на туризма между селата Сваленик и Нисово;
- Разработване и патентоване на уникално лого и мото, което да представя региона като привлекателна дестинация за целогодишен туризъм и др.

С оглед поетапно възстановяване дейността на сектор туризъм, със свое писмо Борислав Българинов вниманието на изпълнителната власт е насочено към приоритетни както за страната, така и за област Русе, въпроси с ключово значение за успешното оздравяване на сектора от ковид пандемията, част от които са:

- с активната подкрепа на Организацията за управление на Дунавски туристически район да се предприемат своевременно действия за формулирането на интегриран туристически продукт с богата палитра от преживявания, обхващайки

гранични региони по р. Дунав, и обвързвайки ги в един общ регионален пакет, да се предлага широко от туристическите агенции на местния и чуждестранен пазар;

- финансиране на агресивна, национално подкрепена, маркетингова кампания (видеоклипове, билбордове) по области с цел промотиране на уникалните дадености и традиционни и значими фестивали по места, за да се избегнат регионалните диспропорции в предлагането, предвид специфичната икономически обезпеченост на отделните региони. В рамките на тази дейност, би било от полза да се работи над създаването на мобилно приложение за популяризиране на туристически обекти и културни мероприятия на територията на цялата страна с панели за отделните 28 области;

- централизирана намеса и установяване на работещ механизъм за стимулиране на микроклимата за развитие на обслужващия сектор туризъм бизнес;

- предприемане на действия за подобряване на макроклимата на територията на областта за развитие на устойчив туризъм. Конкретно, област Русе притежава огромен потенциал за превръщането й в притегателен център за посещение с продължителен престой. Такава инвестиция изисква:

1. изграждане на дребномащабна туристическа инфраструктура и атракции по поречието на река Дунав – паркинг за каравани и палатки, атракционни съоръжения на открито;
2. обособяване на места за къмпингуване, което е обект на стратегическо планиране и въпрос, който следва да бъде широко институционално подкрепено;
3. подобряване достъпа до защитените територии и островите по р. Дунав чрез изграждане на подходяща инфраструктура и последваща задължителна поддръжка;
4. уникална възможност е създаването на музей на открито при старите кариери за добив на кварц-каолинова суровина в покрайнините на град Ветово, за което е необходимо задълбочено проучване;
5. възстановяване на изоставени и асфалтиране на съществуващи черни пътища по дигите на р. Дунав, които да осигуряват безопасно движение на велосипедисти и пешеходци с гледка към реката;

- сериозен проблем се оказва и реда за провеждане на дейности по трасиране и маркиране на туристически пътеки, последващото им поддържане и воденето на кадастър на туристическата маркировка, за което сигнализират от туристически дружества в областта. В рамките на делегираните на Областния управител правомощия липсват експертиза и отговорности по поддържането и координирането на подобен род дейности, което предполага и невъзможност за оказване на ефективен контрол и съответно задълбочаване на съществуващите трудности и неясноти сред заинтересованите страни.

След проведена кореспонденция с Български туристически съюз става известно, че утвърденият Правилник за туристическата маркировка на туристическите пътища в България е в процес на актуализация съгласувано с МОСВ, МЗГХ, МТ и ММС. В този смисъл към изпълнителната власт е отправен апел в процеса на преработка на Правилника ще бъде установен работещ и устойчив механизъм за работа при маркирането на туристическите пътища.

Освен изложеното, екипът на Областна администрация – Русе работи активно и по разработването на краткосрочна програма за развитие на туристическия потенциал на областта, като в този контекст през второто полугодие на 2021 г. бяха проведени няколко срещи със служебните зам.-министри на туризма за обсъждане на възможности за взаимодействие. Предоставена е принципна подкрепа от страна на Министерството на туризма за създаване на хъб за културен и събитиен туризъм. Предвижда се мястото да предлага условия за интелектуален обмен, да развива социални контакти и да предоставя алтернативни възможности за културен и събитиен туризъм.

В заключение, ключовите заинтересовани страни от област Русе в управлението, предоставянето и планирането на туристически продукти и услуги са целеустремени към постигане на баланс между икономическите, екологичните и социо-културните аспекти на туристическото развитие чрез оптимално използване на природните дадености, респект към културното наследство, ценностите и местната идентичност, толеранс към мултикултурните различния.

Всички се обединяват и през 2022 г. да продължат усилено работа около осигуряването на дългосрочни икономически операции в отговор на последиците и задълбочаващите се негативни ефекти върху икономиката, обществото и просперитета на Русе и региона в резултат на коронавирус пандемията.